

MALMENBLADET NR 2-2022

Saab 32 Lansen, 70 år sedan första flygningen.

Foto:Saab

Medlemsblad för Kungl Östgöta Flygflottiljs Kamratförening

Flygets Hus, Länergatan 11

586 63 LINKÖPING

BG: 336-3181

www.f3kamratforening.se

info@f3kamratforening.se

MALMENBLADET

Informationstidning för F3 Kamratförening/
Kungl Östgöta Flygflottiljs Kamratförening.
Tidningen utkommer normalt med 2 nummer / år,
i maj och november, och skickas ut till alla med-
lemmar i föreningen samt till Flygvapnets övriga
kamratföreningar och vissa andra intresseorga-
nisationer

Ansvarig utgivare: Ingvar Jäderlind
ingvarjd@gmail.com
072-3232129

Redaktör, webbansv: Sture Axelsson
sobaxe@gmail.com
070-5882166

Kassör, medlemsreg: Bernt Samuelsson
berndt.samuelsson@telia.com
0730-961487

Adressändring.

Ändrad adress, E-postadress meddelas till Kas-
sören.

Bidrag till Malmenbladet

Bidrag från läsekretsen, både text och bild, mot-
tages med tacksamhet. Allt som berör F3, Mal-
men, flyg i allmänhet, historier, skrönor, sanna
såväl som bara troliga är välkomna.
Artikelförfattarens åsikter speglar inte alltid före-
ningens uppfattning.
Bilders ursprung bör om möjligt anges.
Artikelinnehåll får återges med angivande av
källa.

Tryckeri: Adall Grafiska AB, Linköping

Omslaget: Lansen 70 år

I detta fantastiska Flygets Hus håller vi till.

Betalning.

Vid våra sammankomster vill vi påminna om att vi
inte kan ta emot kortbetalning. Kontant eller Swish
är det som gäller! Swishnummer: 076-1489514

Medlemsavgiften 2023.

Medlemsavgiften för 2023 är oförändrat 100:-.
Inbetalningskort bifogas denna tidning
Om du inte längre vill vara medlem i föreningen
är kassören tacksam om du meddelar detta.

E-post.

Ni som har E-post, töm er brevlåda. I samband
med utskick får vi ofta meddelande om att E-pos-
ten ej kan levereras p g a full brevlåda

Planerade resor

Våren 2023 planeras en resa till bl a Pers meka-
niska Kabinett i Svalsjö och Torpön.
Mer info i tidningen.

Flygvapenmuseum

Flygvapenmuseum är nu öppet för besökare
utan restriktioner. En del av museet är dock fort-
farande stängt för renovering och ändring av ut-
ställningarna. Hall 1 och 2 öppnas upp först till
sommaren 2023. Hall 3, Flyglabbet och simula-
torerna är öppna
Närmare info www.flygvapenmuseum.se

Östergötlands Flyghistoriska Sällskap, ÖFS.

Filmkvällarna i Flygets Hus har upptagits som ti-
digare. Kolla på: www.ofsflyg.se

Idéer.

Du som har förslag på lämpliga mål för utflykter
och studiebesök, hör av er till någon i styrelsen.
Samma sak om du har förslag på föredragshål-
lare.

Redaktörens funderingar

Jag efterlyste i tidigare nummer en medhjälpare,
dels för att producera Malmenbladet och dels för
att underhålla Webbsidan.

Har inte hört ett ljud!

Om både Webben och tidningen skall fortleva
behövs ytterligare kraft, inte om annat så för kon-
tinuitetens skull. Jag kan ju bli sjuk eller trilla av
pinn och då borde någon annan vara tillräckligt
insatt för att ta över. Fundera över om du kan fö-
reslå någon lämplig, eller kanske du själv.

Jag har ju också eftersökt material till Malmen-
bladet. Många av er har ju en uppsjö av historier
och berättelser som ni skulle kunna dela med er

av. Tänk på att om du inte berättar din historia för någon så försvinner den med dig!

Om ni inte kan, eller vill skriva, så är det ju idag ganska enkelt att berätta för datorn, spela in på en fil och skicka till mig så kan jag skruva ihop detta till en berättelse för tryck.

När du läser detta har höstmörkret krupit över oss och det kan bli tid för lite gamla historier, allt behöver inte vara sant, det räcker, som Tage Danielsson sa, att det är sannolikt.

Trevlig höst och vinter, och att vi får ström så det räcker utan att bli ruinerade och att Putin lugnar ner sig.

Red/ Sture Axelsson

Ordförande har ordet

Malmen hösten 2022

År 2022 har varit, och är fortsatt, ett mycket händelserikt år.

Pandemin har släppt sitt fasta grepp om oss efter vaccinationerna, som har gett oss ett bra skydd mot Covid19. Dock är vi beroende av flera vaccinationer även i framtiden.

Regeringen har med hänsyn till Rysslands angreppskrig mot Ukraina beslutat i samråd med övriga riksdagspartier att gå med i **Nato** och därmed förstärka vårt lands säkerhet. I nuläget är det oklart när vi blir fullvärdiga medlemmar i Nato. Ett land, som återstår att ge klartecken till vårt och Finlands medlemskap, är Turkiet!!!

Sverige har genomfört val till riksdagen, regionen och kommunerna. Riksdagsvalet gav som resultat att nuvarande regering förlorade regeringsmakten till borgerliga partierna. Någon ny regering har i skrivande stund inte utsetts. Vi får avvakta och se hur den kommer bli

Vi som har varit vana vid låga elpriser får nu vänja oss vid betydligt högre elkostnader. Detta främst beroende på kriget i Ukraina och vår indelning i elpris-områden samt bristande överföringskapacitet från norr till syd inom vårt avlånga land.

Föreningsverksamhet.

Vi har nu återgått till normal verksamhet med kamratföreningen efter två förlorade år. Känns som en stor lättnad för oss alla. I samband med årsmötet firande vi föreningens 40 års jubileum med bildspel och presentation av medlemmar som var

med vid föreningens bildande 1981. I dag finns två medlemmar kvar från bildandet av föreningens 185 medlemmar.

Årets föreningsresa till Askersund, med båtut i Vätterns vackra skärgård efter besök vid Stjärnsunds slott, var en mycket uppskattad utflykt. Vi har också genomfört ett studiebesök vid F13 flygmuseum.

Mer om detta längre fram i tidningen.

Vid oktobermötet medverkade historikern Kalle Bäck med ett föredrag om mat och dryck som vi åt och drack för 200 år sedan. Ett mycket uppskattat föredrag.

Till sist vill jag önska er alla en fortsatt skön höst och kommande vinter. Läs mer på föreningens Webbsida där kommande aktiviteter finns redovisade.

Ordföranden/ Ingvar Jäderlind

Ny medlem: Kerstin Engström

Välkommen i föreningen !

Jubilärer 2023

95 år

Hans Bjärehed

90 År

Stellan Andersson
Frank Johansson

85 år

Allan Carlsson
Weine Eklöv
Rolf Larsén
Sören Staf
Owe Svensson

80 år

Per-Olov Axelsson
Stig Bjerkeby
Krister Engström
Roger Eriksson
Arne Jacobsson
Thom Johansson
Ronny Perfect
L Å Thorsén
Ingegärd Jacobsson

Vi Gratulerar !

FRID ÖVER MINNET

*Hem går flykten över kända byar
- skymtar hembyns kyrka r´en
Över bygden dela lätta skyar
ömsom skugga – solens sken*

*Hit vill jag en gång få återvända
längs min skolväg som jag ser
när min levnads dag nått sin ända
här bland minnen bäddas ner*

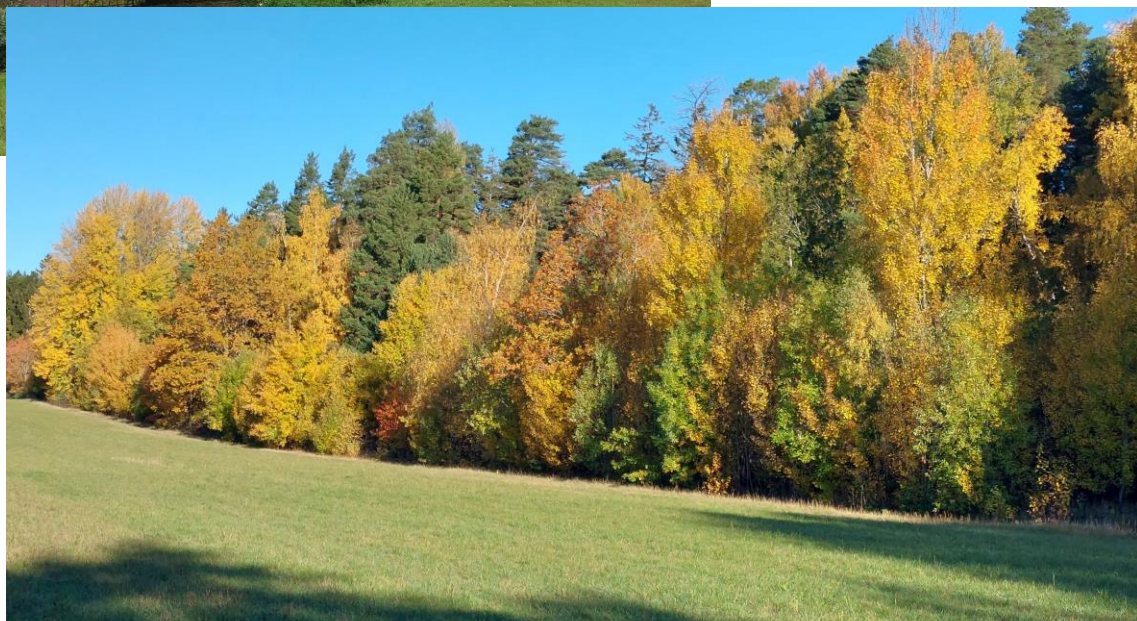
Ferdinand Cornelius

Länkar som brustit – Kamrater som lämnat oss ...

***Britt Perfect
Bertil Eriksson
Arne Göransson
Bernt Holmquist***

Lite höstfärger innan snön kommer

Foto: Birgitta Axelsson

Kommande aktiviteter:

Närmast nu kommer Lillejul. Det har vi inte firat på två år så det ska bli trevligt att träffas över ett julbord igen.

Välkommen till Lillejul

Flygets Hus

Fredagen den 9 december 2022 kl 17.30
Anmälan senast torsdag den 1 december
Flygets Hus är öppet fr o m kl 16.00

Till våren 2023 planerar vi traditionsenligt en ärtmiddag

**Välkommen till vårens torsdagsträff
med ärtor och punsch**

Flygets Hus

Torsdagen den 16 februari 2023
Anmälan senast torsdagen den 9 februari
Ev föredrag.

Och så blir det naturligtvis ett årsmöte igen 2023

Kallelse till årsmöte 2023

Fredagen den 21 april kl 17.00
Årsmöte med sedvanliga förhandlingar.

ca 17.30

Middag bestående av:

Förrätt, varmrätt, vin/lättöl, dessert samt kaffe & kaka

**Flygets Hus är öppet från 15.00 och där kommer då att finnas kaffe och
förfriskningar.**

Anmälan senast torsdagen den 13 april

Anmälan till alla träffarna görs till någon av nedanstående:

Ingvar Jäderlind

072-323 21 29

ingvarjd@gmail.com

Ronny Perfect

070-681 41 85

ronny.perfect@telia.com

H B Karlsson

013-29 98 25

karlssonhb@gmail.com

Anmäl er om möjligt via dessa tel nr eller E-post, inte i kassakön på ICA, blir lätt bortglömt då.

Inbjudan till "Sommarutflykt" Torsdagen den 1 juni 2023

Medlemmar i F:3 Kamratförening och övriga intresserade hälsas välkomna till denna trevliga resa.

Resan sker i egen buss och som vanligt är Vikingbuss vår transportör. 1-dagsresa till intressanta orter runt Sommenområdet. Egna fordon kan parkeras på FV-Museums P-område.

Från FV-museum går färden via Kisa, till Svalsjö, där är Fm kaffet är uppdukat samt visning och guidning av Pers Mekaniska kabinett. Nu går resan vidare genom naturskön färdväg till Blåviks färjeläge. Det blir en färjeresor på ca 5 min till Torpön, där lunchen kommer att serveras. Tid finns till lite rundvandring i närområdet.

Naturrum är öppet. Efter den välsmakande lunchen är det så åter dags att ta plats i bussen. Nästa besök är på den omtalade gården Brostorp med sin kända ostkakstillverkning från eget mejeri med mjölk från gården. Efteråt kaffe med ostkaka, "så klart".

När så alla är nöjda med besöket fortsätter vi åter mot hemorten. Färden hem går via Tranås.

Dagsprogram

- Kl 09.00** Avresa fr FV-museum, Malmslätt Linköping.
 - " 10.30.** Besök på Pers Mekaniska kabinett, i Svalsjö med historiska och kluriga föremål. Fm kaffe med ostfrallor och visning av utställningarna. Gårdsbutik
 - " 12.00** Fortsatt resa till Blåviks färjeläge. Överresa till Torpön.
 - " 13.00** Lunch," dagens" på färjelägets Restaurang, på Torpön.
 - " 14.15** Fortsatt resa till Brostorp's Gård med sin osttillverkning samt sin kända ostkakstillverkning, från eget mejeri. Gårdsbutik där du kan handla.
 - " 15.00** Em kaffe med ostkaka. Brostorp's gård.
 - " 16.15** Avresa mot hemorten.
 - " 18.00** ca. Åter i Linköping.
- Prisuppgift och anmälningstalong bifogas tidningen.

INGÅR: Bussresa, fm.kaffe med ostfralla, entré, dagens lunch, em kaffe med ostkaka.

Ev. övriga frågor: Ring S-O
013-152323 0705-112323

Vårutflykt till Askersund och Stjersunds Slott

Den 2 juni 2022 var det äntligen dags för den, på grund av pandemin, flera gånger inställda utflykten till Stjersunds Slott och med avslutning i Askersund.

Vi var 39 st som träffades på Flygvapenmuseets parkering för att efter avprickning av vår ständige reseledare, S-O Carlsson, med Vikingbuss starta resan.

Medevi

Första anhalten var Medevi Brunn där det vankades kaffe och fralla. Därefter blev det raka spåret till Stjersunds Slott där vi togs om hand av två duktiga guider.

Stjersunds Slott

De berättade utförligt och engagerat om slottets historia, som går tillbaka till 1600-talet, då en Johan Oxenstjerna lät uppföra en gård här. Under årens lopp har det bytt ägare och i slutet av 1700-talet påbörjade en Olof Burenstam uppbyggnaden av det nuvarande slottet, som stod klart 1808.

Under åren 1823-60 ägdes det av familjen Bernadotte och Karl XIV Johan använde det för övernattnings vid sina resor till Norge, som då var i union med Sverige.

Hans sonson, prins Gustaf "sångarprinsen", lät 1848-1852 utföra en genomgripande nyinredning av slottet. Stjersund kan idag visa upp en av de rikaste och bäst dokumenterade interiörerna från 1800-talets mitt. Efter prins Gustafs död övertog hans bror prins August slottet och

lät inreda biljardflygeln i en för tiden nymodig stil. 1860 köptes godset av familjen Cassel som där utvecklade ett mönsterjordbruk, känt för sin kreatursavel och stamort för svensk rödbrokg boskap (SRB). Slottets sista privata ägare fru Augusta Cassel avled 1951 och överlämnade i testamente Stjersunds slott med inventarier samt parken till Kungl. Vitterhetsakademien. År 1965 förklarades Stjersunds slott med parkanläggningen som byggnadsminne enligt kulturminneslagen.

Slottet visas för allmänheten från den 15 maj till den 31 augusti samt helger under september. Efter genomgången av slottet var det dags att stiga ombord på MS Wettervik som ska ta oss på en två timmar lång tur i norra Vätterns skärgård, som är mycket större än man tror.

MS Wettervik

Under båtturen serveras en smakfull lunch på inkokt Vätternslax alternativt Tivedsrokt fläskfilé. Efter att ha passerat ett antal öar med bl a betande kor och under den pampiga Hammarsundsbron ett par gånger, angör vi hamnen inne i Askersund.

Båtlunch

Hammarsundsbron ur grodperspektiv

Där blir det promenad till Venus Choklad, som gör handgjorda (och dyra) praliner i olika format och storlek. Vi såg inget av produktionen men butiken fick göra en del affärer.

Solen skiner så för många blir det en glass på hamnplan innan bussen tar oss tillbaka till FVM igen.

En mycket lyckad och uppskattad utflykt och vi tackar vår eminente reseledare, S-O Carlsson, som lägger ner ett stort jobb, tillsammans med Vikingbuss, på att planera och hålla i dessa utflykter.

Text Sture Axelsson och bild Sture Axelsson och Oscar Söderqvist

S-O Carlsson

Stefan Wernholm,
Vikingbuss

Hemma igen

Vilopaus i solskenet

Utsikt
från
slottet
ut mot
norra
Vättern

Besök F13 Utställning på Bråvalla.

Onsdagen den 17 augusti 2022 var vi ett gäng på 18 personer som samlades på Flygvapenmuseums parkering för att samåka i egna bilar till gamla Bråvalla och besöka F13 Kamratförenings utställning.

Väl på plats mötte ett manstarkt gäng från F13 KF upp och hälsade oss välkomna.

Lars Åberg, Torbjörn Karlbom, Lars-Erik Karlsson, Per Jelkne tog emot oss

I gamla 1:a divisionens (Martin Röd) ordersal blev vi bjudna på kaffe och hembakade bullar medan F13 KF ordförande, Lars Åberg, gav oss en gedigen genomgång av föreningens verksamhet. Han berättade även om hur utställningen kommit till och det arbete som lagts ner på den. Alla turer med kommun och hyra av byggnader. Man har idag ett gott samarbete med kommun och med skolorna som skickar mer eller mindre intresserade elever till utställningen för att lära sig om vad som försiggick på Bråvalla under F13-tiden.

Medelpunkten Viggen

Utställningen är uppbyggd kring temat "Norrköping minns F13" och medelpunkten är en 37 Viggen, som man fick överta från SAAB 2015.

Efter information och kaffe gick halva styrkan ut till utställningshangaren medan andra halvan följde med Per Jelkne för en tur i flygsimulatorn. I Windows Flightsimulator 2004 visade han hur

man flyger och landar en Boeing 737 (Ryanair) på autopilot och vi fick, sittande i riktiga flygplansfåtöljer, följa med på en storskärm. Han visade också exempel på manuell flygning av SK60 och roteflygning med P38 Lightning..

Boeing 737 på kort final i simulatorn

Utställningshangaren, mycket snyggare på insidan

Utställningshangaren är f d 1:div hangar och i centrum står en 37 Viggen och runt väggarna är en mycket informativ utställning placerad, med både foton och materiel, uppbyggd. Ett "bås" för varje typ av verksamhet.

Ett av "utställningsbåsen"

Ett mycket omfattande arbete måste ha lagts ner för att åstadkomma detta och enligt Lars Åberg är det ett 50-tal medlemmar som aktivt jobbat/jobbar med framtagning och underhåll av utställningen. Vad gäller fotomaterial är det betydligt fler som bidragit. Föreningen har ca 400 medlemmar i dag men har haft över 500. Ett antal medlemmar ställer ideellt upp som guider vid skolbesök och när utställningen är öppen för allmänheten. Tyvärr har de två åren av pandemi reducerat både medlemsantal och antal frivilliga guider.

Besöket avslutades med en sammanfattning i or-
dersalen och med önskan om ett mer utökat
samarbete mellan föreningarna nu när vi tillhör
samma traditionsbärande förband, Helikopter-
flottiljen i Linköping. Medlemmarna i F3 och F13
KF är dessutom i de flesta fall gamla bekanta
som jobbat ihop i många år. Skulle säkert kunna
finnas material för en och annan gemensam
historieberättarafton per år.

Ingvar Jäderlind
framförde ett varmt
tack till F13 KF för
ett välordnat och
trevligt besök.

Utflykten avslutades
med lunch på re-
staurang Lingon och
Dill i Skärblacka.
Menyn bestod av
fläskkarré med stekt
potatis och sallad.
En god och framför
allt rikligt tilltagen portion.
Stort tack till S-O Carlsson för en återigen välpla-
nerad utflykt.

Text och foto Sture Axelsson

F13 var så här stort....

Förmiddagspass

Starttider på förmiddagen var normalt 09.00 och 10.30.
Passtider 30-45min. Exempel på flygövningar:

Avancerad flygning som innebar roll, looping, halvroll, topproll samt
varianter av dessa. Flyghöjd 2.000-10.000m. Fart 300-1000km/tim.
Belastning 0-7g. 1g är din normala kroppsvikt.

Jakt(Kurv)strid övades oftast med två flygplan (fpl). Man steg upp
till 10.000m, svängde ifrån varandra och möttes sedan på kontrakurs.
Det gällde sedan att svänga in bakom det andra fpl.

Lågnavigering utfördes med hjälp av flygplanets navigeringssystem
och ibland med hjälp av endast karta och kompass. Lägsta flyghöjd
över land var 20m och över hav 10m. Fart 850-1150km/tim.
Med fart 900km/tim kommer man 15km/min, vilket innebär lite drygt
10min till Gotland från F 13.

Fler exempel på flygövningar: Se "Eftermiddagspass".

*Exempel på
utställda
objekt.*

Mätta och glada på Lingon & Dill

Flygday F16 2022

Försvarsmaktens huvudflygday hölls i år den 27 augusti på den nyuppsatta flottiljen, F16, på Ärnafältet utanför Uppsala. Östergötlands Flyghistoriska Sällskap, ÖFS, hade ordnat med en buss för sina medlemmar. Redan 06.30 på morgonen samlades ett gäng på 27 st på Flygvapenmuseets parkering för att med Vikingbuss ta os till F16 för en som vi hoppades intressant dag. Efter flera veckor med sol från molnfri himmel varslade vädergudarna om sämre väder och det såg onekligen lite mörkt ut med dimma, låga moln och regnet hängande i luften. Resan gick via Silleskrog, där det var tid för bussfika och toabesök. Dimman hade lättat och vädret såg lite bättre ut.

Vi hade förväntat oss jätteköer in till F16 och de började redan vid avfarten från E4 så vi anade att vi skulle få titta på uppvisningen från bussfönstret. Det lossnade dock och med blott drygt en halvtimme i olika köer blev vi, som chartrad buss, insläppta via huvudvakten och anvisade en parkering inom området.

Kö

Nästan precis kl 11.00 kunde vi hoppa ur bussen och promenera mot fältet och utställningsområdet. Förmiddagsdelen av flyguppvisningen var då delvis genomförd men samma program skulle uppföras under eftermiddagen så vi hade inget missat. Under promenaden in såg vi uppvisningen med Spitfire och Mustang och sedan finska flygvapnets uppvisning med "Midnight Hawks", bestående av 4 st Brittiska BAE Hawks.

Fyrgruppen J 32 Lansen, J 29 Tunnan, J 35 Draken, AJS 37 Viggen skulle ha visat upp sig men J29:an hade tekniska problem, enligt uppgift en tändbox som trilsades, så det blev en tregrupp istället. Vädret är ganska bra men molnbasen är inte tillräcklig för att Johan Gustavsson ska kunna visa hela sitt fantastiska uppvisningsprogram med segelflygplan utan han får ta till låghöjdprogrammet. Inte så illa det heller!

Plötsligt får vi se en mycket udda gäst, som de flesta aldrig sett i verkligheten och i vart fall inte i svenskt luftrum. En Boeing B52 flyger över fältet tillsammans med ett brittiskt jaktplan. Jag fick inte klart för mig anledningen till överflygningen men att den flugit från England och lufttankat sina följeflygplan på vägen uppsnappade jag via speakern.

B52,

Mitt på dagen hålls välkomsttal av flottiljchefen F16, Pernilla Undén, flygvapenchefen Carl-Johan Edström och försvarsminister Peter Hultqvist. Talen avslutades med att musikkåren spelade, och en solist, sjöng nationalsången. Nästan alla stod upp men förvånansvärt många behöll kepsen på!

Välkomsttal. (fotad storbildskärm)

Eftermiddagsprogrammet inleddes med ett taktiskt moment med luftlandsättning av fallskärmsjägare från en Hercules och inflygning av trupp med helikopter. Mycket pang, pang. Vädret har till eftermiddagen förbättrats avsevärt och flygprogrammet kan i stort sett genomföras utan begränsningar.

Helikopterflottiljen visade sin kapacitet för vattenbombning och Saab visade upp vad de kan göra i brandbekämpning med Air Tractor. Sjöräddningens helikopter visade hur ytbärgning går till.

PROGRAM

06.00

Parkering och markutställning öppnar

08.00–12.30 och 13.30–18.00

Flyguppvisning – Militärt flyg

Jas 39 Gripen C

Helikopter 16

Transportflygplan TP 84 samt fällning av last

Fyra Jas 39 Gripen C

SK 60

Jas 39 Gripen E

F 18 Hornet

Midnight Hawks

Flyguppvisning – Veteranflyg

Team 50

J 32 Lansen

DC 3

Spitfire och Mustang

AJS 37 Viggen

J 29 Tunnan

J 35 Draken

Helikopter 5 B

Flyguppvisning – Civilt flyg och från andra myndigheter

Segelflyg

Edge 540

Air Tractor AT-802 F, brandbekämpningsflyg

AW 139, Sjöräddningshelikopter

12.30–12.45

Välkomsttal

Flygvapenchefen Carl-Johan Edström och flottiljchefen

Pernille Undén, Upplands flygflottilj.

12.45–13.30

Taktiskt moment i luften och på marken

Stridsscenario med stridsflyg, strategiskt bombflyg,

transportflyg, helikoptrar och luftlandsatt trupp.

13.30–18.00

Flyguppvisning (samma som kl 08.00–12.30)

Se ovan för deltagande av flygplan och helikoptrar.

18.30

Markutställning stänger

20.00

Grindarna till flottiljen stänger

Reservation för eventuella förändringar i programmet. Flygplan och helikoptrar deltar i flyguppvisningen utan inbördes ordning. För ett mer detaljerat flygprogram, besök www.forsvarsmakten.se/flygdagen

Johan Gustavsson kunde på eftermiddagen genomföra hela sitt fantastiska segelflygprogram. Tänk att man kan hantera ett segelflygplan på detta vis.

Segelflygakrobatik i den högre skolan

Området på F16 är jättestort och markutställningarna många så skulle man se allt och titta in hos varje utställare fick man en ordentlig motionsrunda.

Blev man hungrig på vägen fick man stå i tims-långa köer trots att matställena var många och väl utspridda. På grund av den stora publiken var telenätet/internet så belastat att vissa matställen inte kunde ta betalt utan Försvarsmakten fick bjuda på maten. Kontanter fungerade naturligtvis inte!

Jätteköer till mat

Enligt uppgift besöktes flygdagen av mellan 150.000 och 190.000 personer. Köerna från F16 stod stilla i flera timmar. Vi hade dock tur med bussen och stod i princip inte i kö alls när vi lämnade området.

Strax före avslutningen och då flera av oss redan börjat gå mot bussen flög återigen B52:an över fältet. Var hade den varit under tiden? Som sista punkt kunde 4-gruppen 29, 32, 35 och 37 göra sin uppvisning. 29:an hade kryat på sig efter duktiga mekars behandling och var i luften igen.

Bra bilder från flyguppvisningarna saknas tyvärr. Dels utförs uppvisningarna numera långt från publiken och utan långa teleobjektiv blir det inga bilder värda att visa.

Hemresan var sensationsfri så när på att vi mötte regn- och åskoväder före Norrköping. Linköping (Malmen) fick 160 mm regn under lördags/söndagsdygnet.

Air Tractor

Text och bild/ Sture Axelsson

Ärtmiddag med föredrag den 13/10 2022

Äntligen fick vi då träffas för ärtor, punsch och pannkakor igen. Något som vi inte gjort sedan hösten 2019. Det var 41 st förväntansfulla medlemmar som i god tid kom till Flygets Hus. Dagen till ära var historieprofessor Kalle Bäck inbjuden att hålla föredrag om "maten och dryckens historia".

Ett mycket intressant föredrag där han utgick ifrån hur livet kunde se ut i en torparfamilj år 1822, dvs för 200 år sedan. Han beskrev hur Sven och Maja levde som torpare under Pilgården i Sättuna strax söder om Roxen. I förbigående upplyste han även om att yrket torpare, stattare och proffsboxare är de enda yrken som är förbjudna i lag i Sverige.

Kalle Bäck i action

Eftersom ämnet var mat och dryck begränsade han sig till hur vi, linköpingsbor av 2022, skulle ha upplevt torparnas mathållning, framför allt ensidigheten.

Frukost: kornvälling och bröd

Middag: rovor, salt sill, alt salt fläsk och bröd.

Kvällsmat: korngröt och bröd.

7 dar i veckan, 52 veckor om året!

Endast avbrutet av de större högtiderna. Jul då det kunde vankas färsk mat från alla delar julgrisen, påsk med färsk ägg då hönsen börjat värpa på våren.

All mat var kokt, steka kunde man inte göra över den öppna härden. Det blev allmänt först när järnspisen kom. Det bröd de åt var ojäst kornmjölsbröd. Sill och fläsk var salt, mycket salt och till detta gick åt mycket

dricka. Vatten, som ofta var förorenat, var ingen måltidsdryck utan man drack öl och senare brännvin i stora mängder.

Mjolk var för dyrbart att dricka, användes till smör och ost, som man eventuellt kunde sälja på torget i Linköping.

Vad skulle då förvåna Sven och Maja om de kom till oss år 2022?

För det första överflödet av mat och det stora utbudet, alla sorters bröd som finns i brödhyllan och t ex, alla matvaror som finns att köpa.

Att vi äter färsk grönsaker, det åt man inte på deras tid. Ingen kunde tänka sig att äta en rå grönsak eller ännu mindre svamp. (jag minns själv, uppfödd i ett torp i södra Östergötland, att "svamp äter bara svin och stadsbor" Red anm). Att vi har så gott om mat att vi kan slänga en stor del. De kan inte tänka sig att kasta något som är ätbart!

Detta är bara en kort resumé av Kalles timplånga intressanta, tankeväckande och mycket uppskattade föredrag, som avslutades med en lång, varm applåd.

Imponerande att höra en aktör så engagerad, med besittning av talets gåva och som alla hörde vad han sa utan mikrofon och högtalare. Dessutom utan manus. Tyder på verkligt intresse!

Efter föredraget intogs sedvanligt ärtsoppa med punsch och senare pannkakor och som avslutning kaffe med kaka och eventuellt en liten konjak eller whisky.

Det märktes tydligt på ljudnivån i Safirsalen att detta var ett efterlängtat tillfälle att mötas igen efter pandemiuppehållet.

Nu ser vi fram emot Lillejul i december.

Text och bild Sture Axelsson

Nu kan gästerna få komma.

Lite bilder från ärtmiddagen

BSA har laddat!

Laddat här också

Titta här får du se...

Visst ser det gemytligt ut.

Gemytligt här också

Stort tack till Mårtensson för organisation av maten, till styrelsens damer för dukningen, och till alla som hjälpte till i köket. Utan dessa krafter vore inte

Till sist återstår naturligtvis det tråkiga att städa. Leif och HB lägger den sista finishen på- att fixa köket. Hur många har sett HB i förkläde?

Historien om en tavla.

Anita Hedman berättar följande historia om en tavla vars ursprung nästan blivit bortglömt:

På F3 kamratförenings årsmöte i april 2022, kom Aurore Berlin med en tavla, som hon tagit hand om men hon visste ingenting om den, men trodde nog att Christina Huitfeldt kunde veta något.

"Ja den har hängt på väggen hos Teknisk bokföring i alla tider" säger Christina. Sedan kom frågan till under-tecknad om jag hade lite mer vetskap om tavlan. Så här börjar historien....

Anita Hedman

När Österrikes flygvapen bildades 1955 bestod det under några år av bl a Yak-11 och Yak-18 vilka donerats av Sovjetunionen. Tidigt 1960-tal fylldes Österrikes flygvapen med ett modernare fpl, SAAB J29 tunnan. Österrike köpte 30 begagnade J29F, vilka tjänstgjorde 1961-1972.

I köpet ingick utbildning för piloter och teknisk personal. Till F3 kom ett antal flygtekniker där några blev placerade på avd 6 elverkstad och instrumentverkstad, samt på 1 komp. (Piloterna fick samtidigt utbildning på F10, om jag minns rätt). Efter ett antal veckor då utbildningen börjar att närma sig slutskedet, anordnades en gemensam fest för F3 personal och de Österrikiska flygteknikerna.

Fredagen en 26 maj 1961 avgick 2 bussar med förväntansfulla "festgäster" till Vätternvågen i Motala. Fram på småtimmarna avslutades denna del av festen och festdeltagarna bussades åter till Malmen för att avsluta. med en typisk svensk gökotta. Tyvärr började det att regna lite smått så det fick bli en provisorisk gökotta inomhus, på underofficersmässen, d v s den byggnad som nu är Flygets hus. Efter avslutad gökotta var det så småningom dags att gå till jobbet (man arbetade lördagar på den tiden). En liten episod som drabbade Irene Liljebäck denna tidiga morgon; Irene "smög" hem runt 06-tiden med förhoppning att ej bli sedd av någon. Men så klart att Gösta Kihlman, känd för alla i Malmslätt, var uppe med "tuppen". Hans uppgift var att dela ut Corren på mornarna. "Öh Liljebäck, är Du ute och går så här dags, om ska Du gå hem så kan Du ju ta tidninga, å så kan Du ju ta me' tidninga till Larsson's och till Johansson's också".

Pinsamt, pinsamt tyckte Irene, nu vet väl hela Malmslätt att jag varit ute på vift.

Ytterligare aktiviteter ordnades för de Österrikiska flygteknikerna. Bl a utflyktsresa Vättern runt och ett besök på flygdagen i Nyköping F11. Vårdar på festen och bussresorna var Lennart Lindholm och om jag minns rätt Arne Lindgrantz.

Så åter till tavlan... En av flygteknikerna, Werner Brence, var duktig på att teckna (för övrigt lärde han sig lite svenska). Han tecknade denna tavla föreställande det österrikiska landskapet Kärnten med en flygande tunna i luften, samt en karta över Österrike och där skrev samtliga tekniker sina namn. Som bevis på deras tacksamhet överlämnades tavlan till personalen på F3.

Tavlans motiv har bleknat betydligt liksom minnet förbleknat en del hos mej.

Tavlan finns nu i KÖFK:s arkiv i Flugets Hus PS. De som läser detta och har minnen från den här tiden, kom gärna med kompletteringar/rättelser DS.

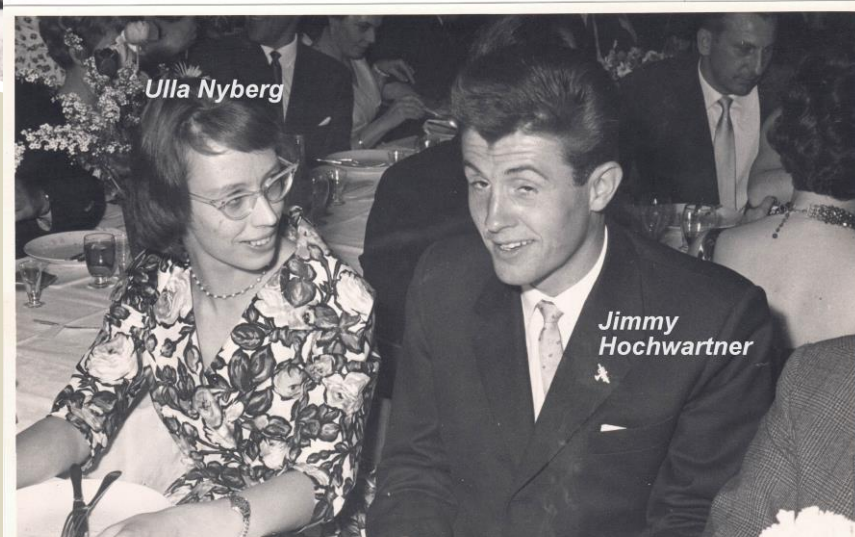
2022-06-06 Anita Hedman

"Österriketavlan".

Bilder från fest tillsammans med
Österrikepersonal genom Anita
Hedman. (Fotograf okänd)

Lansen 70 år

I tidigare nummer har vi försökt uppmärksamma att något av Flygvapnets flygplan firat årsjubileum. I år är det, när denna tidning når dig, nästan exakt 70 år sedan 32 Lansen flög första gången. Den 3 november 1952 lyfte den från Saab-fältet med Bengt Olow vid spakarna. Året därpå, den 26 oktober 1953, sprängde Lansen ljudvallen, som det första svenskbyggda flygplanet. I vart fall officiellt då det finns de som hävdar att J29 hann före... Lansen tillverkades i tre olika versioner i 454 exemplar varav 447 levererades till Flygvapnet. "Pappa" till, och ansvarig för, konstruktionen var ingenjör Artur Bråsjö

För att testa vingformen modifierades en Saab 91 Safir med en nerskalad pilvinge av Saab 32. Samma metod hade tidigare använts för att testa vingformen på Saab 29 Tunnan och man kom att återanvända samma Safirindivid för Lansen-vingen som man använde för Tunnans vingar.

Från början var det meningen att den skulle drivas den svensktillverkade motorn, STAL Dovern, men av olika anledningar valdes istället Rolls-Royce Avon Mk 21 med svensk beteckning RM5. Version 32B försågs med en starkare motor, RM6, och blev "Lansen Sport".

Sverige var under efterkrigstiden långt framme i utveckling en atombomb och Lansen var det plan som var tänkt att användas som kärnvapenbärare. Lansen var flygvapnets första allvädersplan och var i tjänst i FV 1955–1997, sista åren som målbogserare

Efter Tjernobykatakstrofen utförde Lansen luftmätningar åt Statens strålskyddsinstitut (SSI).

En Lansen såldes till USA 1985.

Om överflygningen dit hösten -85 och våren -86 berättar Anders Hellberg i en artikel införd i Malmenblad nr 1-2013.

Så sent som 2010 användes Lansen för att mäta förekomsten av aska i atmosfären efter att vulkanen Eyafjallajökul på Island haft ett utbrott.

En J32B flyger fortfarande i regi av Swedish Air Force Historic Flight, SwAFHF

Text/ Sture Axelsson

Foto: Saab

Lansen till salu någonstans i USA. Foto: Internet

Guldlansen? eller ett ljusfenomen? Foto: SwAFHF

Information från Helikopterflottiljen.

*Lasse Jansson, kommunikatör på Hkpflj, hö-
tade med att sluta våren 2020 och aviserade
då sina sista rader i Malmenbladet. Tydligt
har han svårt att släppa taget och fortsätter
bidra med information från Hkpflj, vilket vi är
glada för /Red*

Låt oss titta framåt. Många börjar säkert redan längta till Flygdag på Malmen 2023. Sedan många år tillbaka genomför Försvarmakten en flygdag om året, tänk när det var en per flottilj. Senast det begav sig i Linköping var 2016 och 26 augusti 2023 är det dags igen. Som vanligt blir det en kavalkad av vad Flygvapnet använder idag och äldre flygplan och helikoptrar som har använts genom åren. En hel del nyheter för Malmen kan det också bli. Till exempel det nya skolflygplanet SK40 som då levererats och Gripen E som redan flyger på FMV Prov.

Målflygverksamheten flyttade från Nyköping till Malmen för ett år sedan och kanske dyker några av deras flygplan som nu flygs av FMV upp. Flygande besök från finska flygvapnet är redan bokat och eventuellt kommer även några Nato – länder med bidrag. Nato kommer att vara högak-
tueellt även under året som kommer.

Däremot är det inte inplanerat några utländska uppvisningsgrupper, de skulle ta lite för mycket plats i ett program som kommer att vara nog så späckat. På marken kommer flygande farkoster att få sällskap av markbundna dito som armén är intresserade av att visa upp. Dessutom blir det fler aktörer inom Totalförsvaret som frivilligorganisationer, blåljusmyndigheter och andra för dagen under Länsstyrelsens ledning.

Något som gör planeringen av Flygdagen lite extra knepig är att det några månader innan är den stora Försvarmaktsövningen Aurora 23, i slutet av april - början av maj.

Senaste Försvarmaktsövningen var 2017 och då deltog över 20 000 personer och det var med gästande förband från närmare 10 olika länder. Det lär inte bli färre nästa år. Scenariot är som vanligt att slå tillbaka ett stort väpnat anfall mot Sverige, den här gången försöker fienden attackera från södra Sverige. Nytt sedan 2017 är Helikopterflottiljen inte längre är ett utan fem olika krigsförband. De fyra olika helikopterskvadronerna samt 3.Flygflottiljen som är vad som finns på Malmen med basdelar och stödfunktioner. I årets luftförsvarsövning var 7.Flygflottiljen basprioriterad men nästa år är det 3.Flygflottiljens tur. Just nu innebär det att Helikopterflottiljen med stöd av de andra flygflottiljerna sedan sommaren har åkt runt och undersökt lämpliga flygfält att kunna ombasera flygplan och helikoptrar till. Även om markstriderna i huvudsak sker i Skåne kommer Östergötland att märka av övningen betydligt mer än under förra Försvarmaktsövning Aurora.

Troligen blir Aurora också slutövning för de värnpliktiga som ryckte in till Helikopterflottiljen i september. Cirka 90 stycken som kompletteras med att flottiljen även har ett mindre antal värnpliktiga mekaniker som rycker in direkt i Ronneby och Luleå. Antalet kommer att öka kraftig inom de närmaste åren, upp mot 200 total per år vilket kommer att bli en utmaning när det gäller att få fram instruktörer, lokaler och materiel eftersom hela Försvarmakten växer samtidigt. Värnpliktiga hjälp- och materielmekaniker som sedan kan söka soldattjänster på någon av skvadronerna är något Helikopterflottiljen återinfört de senaste åren med gott resultat. Mekanikerna kan med några extra veckors utbildning ta över en del uppgifter som tidigare utförts av helikopter- tekniker och kan på så sätt frigöra dessa för mer kvalificerade arbeten. Alla typer av tekniker är en bristvara i Försvarmakten och allt som kan göras utan att för den skull tumma på flygsäkerheten är av godo.

Det var mycket om 2023, men tiden går fort. Snart är det redan jul med allt vad det innebär. God julmat, stämningsfull julmusik och inte minst Flygvapnets flygande julgranar som syns runt om i landet.

Text och bild: Lasse Jansson

En hel del helikoptrar utlovas under Flygdagen 2023 på Malmen, men också många kommande, nuvarande och före detta flygplan i Flygvapnet.

I årets luftförsvarsövning tankade en Gripen-division på Malmen. Under Försvarsmaktsövning 23 får vi förhoppningsvis ett längre besök.

Mottagning av fana 2022

Kamratföreningen ansökte om att få en svensk fana 2022. Till styrelsens förvåning beviljades detta av länsstyrelsen. Under våren kom en inbjudan om att "på Linköpings Slott den 6 juni avhämta en svensk fana ur landshövdingens hand."

En trio, bestående av Ingvar Jäderlind, H-B Karlsson och Oscar Söderqvist, begav sig dit. Ingvar och H-B klädde inte upp sig speciellt i den fasta förvissningen om att de skulle vara en del av ett större gäng som samtidigt skulle hämta fanor och då smälta in utan att synas så mycket. Oscar däremot var som vanligt snyggt uppklädd och dagen till ära i blå kavaj och gul slips! De trampade runt på slottsbacken och väntade på de andra "fanhämtare". Ingen kom så när tiden var inne ringde H-B på i slottsporten Där blev man artigt mottagen och fick förklarat att det var inga flera som tilldelats fanor så det skulle bli en ceremoni bara för F3 Kamratförening. Landshövdingen delade ut fanan som kungens representant och F3 KF var de enda i Östergötland som beviljats en fana.

Eftersom ceremonin skulle spelas in på video fick man repetera hela ritualet i förväg. Det visade sig bli högtidligt värre med en trumpetare som spelade och en snyggt frackklädd herre sjöng nationalsången så hela slottet vibrerade.

Landshövdingen, Carl Fredrik Graf, överlämnade fanan till ordföranden, Ingvar Jäderlind. Trumpetaren råkade kunna en av Flygvapnets marscher, som han spelade utanför programmet. Efteråt bjöds på bubbel och snittar samt en rundvandring på slottet.

Videon finns på Youtube och kan beskådas på nedanstående länk:

<https://www.facebook.com/100064056428806/videos/pcb.394213696057175/415244203827932>

Mottagandet kan även ses på Kamratföreningens webbsida under **Bildarkiv, Bilder från veterandagar bl a**

Text: H-B Karlsson, Sture Axelsson

Bild: Oscar Söderqvist

